

Изминатава 2008 година ќе ја запаметиме по владиниот чекор да застане во одбрана на македонското малцинство во соседна Република Грција, како и по изгласувањето на измените на Изборниот законик, со кој се предвидува гласање на дијаспората во дипломатско-конзуларните претставништва. Но, одредбите од Законот нема да важат за изборите во 2009 година, односно ќе почнат да се применуваат од наредните парламентарни и претседателски избори.

По повод шеесетгодишнината од Универзалната декларација за човекови права, претставници на македонските

здруженија од Грција, Бугарија и Албанија, ги повикаа европските институции да помогнат во нејзиното спроведување, пред сè, во спроведувањето на правото на еднаква заштита од каква било дискриминација.

Активни беа и Македонците во светот, кои на сите можни начини лобираа за зачувување на уставното име на Република Македонија, како и за заштита на македонското малцинство во соседството.

Пишува: Жаклина МИТЕВСКА

РЕПУБЛИКА ГРЦИЈА

ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗИРАЊЕ НА МАКЕДОНСКОТО ПРАШАЊЕ

Во Сорвичево, Лерин, (ноември), партијата на Македонците од Егејскиот дел на Македонија, "Виножито", го одржа Вториот конгрес. Нејзиното раководство побара македонскиот јазик да биде дел од образовната програма во местата каде живее македонско малцинство, и истакна дека во борбата за правата на ова малцинство ќе бидат искористени сите демократски средства. Поддршка за "Виножито" дојде и од Европската слободна алијанса, членка на Европскиот парламент, која на Атина и на ЕУ им порача дека патот на демократијата оди од Атина преку Лерин, сè до Брисел.

ВТОР КОНГРЕС НА
"ВИНОЖИТО"

Додека се одржуваше Конгресот припадници на неонацистичкото здружение "Хрисија виги Златна Зора", протестираа и делеа памфлети на кои пишуваше "Надвор Бугари", "Надвор љубители на Скопје".

Во октомври, во обид да го спречат поставувањето на воениот контингент на грчката Армија (и претходно имаше апел на грчката Армија за воена вежба во Лерин под мотото "Македонија е една и грчка", јули), Македонците од Забрдени и од уште неколку други села во Општина Овчарани, се судрија со грчката полиција. Беа уапсени четворица Македонци, еден беше повреден, а повеќе новинарски екипи од Македонија беа приведени и протерани од грчката полиција. Поради инцидентот МНР испрати протестна нота до грчката амбасадорка во Скопје, Александра Пападопулу, која Грција ја отфрли. За инцидентот реагираше и македонската Влада:

"Со огромна загриженост ги следиме овие настани и изразуваме надеж дека грчката држава ќе ги земе предвид реакциите на граѓаните од овој дел на Грција и дека тие вежби не се во функција на демонстрација на сила".

Портпаролот на грчкото Министерство за надворешни работи, Јоргос Кумуцакос, изјави:

"Груевски нека прави тоа што мисли дека е неопходно, но факт е дека се меша во внатрешните работи на Грција. Груевски треба да го прифати фактот дека на грчките граѓани не им требаат самоназначени застапници, кои всушност имаат очигледен мотив. Тој треба да ги насочи интересите и напорите кон подобрување на она што меѓуна-

родните организации и набљудувачи го оценуваат како вложување на состојбата на демократијата во неговата земја".

За инцидентот Груевски го информираше Брисел.

"Морам да укажам дека речиси на сите средби го отворив и прашањето кое ја вознемири целата македонска јавност, а тоа е прашањето поврзано со приведувањето на македонските новинари во Лерин, што беше последица на она што се случи претходно во Грција со воените вежби, апсењата на поголем број Македонци, кои се државјани на Грција. Кажав и дека тоа се преседани и лош начин да се решаваат некои проблеми и дека Грција со сигурност можеше да го одбегне ова апсење на новинарите, а можеше да ги избегне и проблемите кои се создадоа откако се организираа воени вежби".

Во септември, Обединетите нации прв пат се заинтересираа за положбата на Македонците во Грција, а експертот за малцинства на светската организација, Геј Мекдугал, беше во неколкудневна посета на Грција. Во Воден се сретнала со претставници на Македонците од речиси цела Северна Грција, но имала средби и со официјални претставници на грчките власти во Солун. За партијата на Македонците, "Виножито", посетата на Мекдугал е историска.

"Мислам дека беше една многу убава слика и се надевам дека извештајот во Обединетите нации околу ситуацијата во Грција ќе помогне таа да се демократизира како што треба и да не биде црна дупка не само во Европа, туку и пошироко, кога зборуваме за почитување на основните права на човекот и националните малцинства", изјави Павле Воскопулос, "Виножито".

Во август, Собранието на РМ едногласно и со акламација ја усвои Резолуцијата за бегалците од воените дејства во Република Грција за време на Граѓанската војна и на Втората светска војна.

"Се случи нешто што го очекувавме 60 години. Долго време баравме и се боревме и на меѓународен план и во Стразбур. Најважно за нас, Македонците од Егејскиот дел на Македонија, е тоа што ова што денес е усвоено како документ значи поддршка од нашата матична држава", изјави Ѓорѓи Доневски, генерален секретар на Здруженијата на Македонците од Егејскиот дел на Македонија.

Во јули премиерот Груевски му испрати писмо на грчкиот премиер Костас Караманлис, во кое наведе:

"Кон крајот на четириесеттите години, за време на Граѓанската војна во Грција, неколку стотини илјади граѓани и цели семејства во виорот на војната, во својство на бегалци, ги напуштија своите домови, имоти и државата Грција во која беа

РЕЗОЛУЦИЈА ЗА
БЕГАЛЦИТЕ ОД
ГРАЃАНСКАТА ВОЈНА

ОБЕСПРАВЕНИТЕ, НО ДОСТОИНСТВЕНИ МАКЕДОНЦИ ЈА ПРОДОЛЖУВААТ БИТКАТА ЗА СВОЈОТ ИДЕНТИТЕТ

родени. Огромен дел од овие луѓе, најголем дел од нив етнички Македонци родени во Грција, дојдоа да живеат во тогашна СФРЈ, поточно во делот на денешна Р Македонија, и останаа тука засекогаш, на што веројатно влијаело и тоа што говореле ист јазик и чувствувале припадност на ист народ, македонскиот. Еден дел од нив се раселија во други европски држави, како и во Америка, Австралија и Русија, но и оние кои се раселија, исто така, најголем дел се етнички Македонци. За жал, децении потоа, по нивното напуштање на родните места и живеалишта, дури и откако заврши војната, ним им беше оневозможено, односно забрането да се вратат во своите родни места и на своите имоти..."

Караманлис му одговори:

"Вашето писмо не само што воопшто не оди во прилог на унапредувањето на преговорите и на добрососедските односи со мојата земја, туку и покренува одреден број непостоечки и неаргументирани прашања, кои особено негативно влијаат врз силните напори кои ги презема Грција. Тоа, исто така, е насочено кон вмешување во домашните работи на една соседна земја и е спротивно на целите на преговорите кои се во тек. Во Грција не постои 'македонско' малцинство. Тоа никогаш и не постоело..."

"60 ГОДИНИ ПРОГОНСТВО КОЕ ТРАЕ"

Груевски му испрати писмо и на шефот на Европската комисија, Жозе Мануел Баросо, во кое, меѓу другото, напиша:

"Грчките власти веќе подолго време на Македонците им го оспоруваат нивниот идентитет, што претставува директно кршење на меѓународното право. Со децении Грција води силна асимилаторска политика преку забрана за слободно декларирање на нивниот национален идентитет, проследено со систематски мерки за забрана и сурово казнување на македонските активисти... Тие не можат да ги посетат своите родни места, да добијат грчко државјанство, ниту да ја вратат сопственоста на своите имоти. Владата на РМ апелира во рамките на вашите надлежности лично да се заложите за доследно почитување од страна на Грција на обврските кои произлегуваат од меѓународните инструменти за човековите права, со посебен акцент врз слободното изразување на етничкиот идентитет и сите права кои произлегуваат од тоа".

Во одговорот на Баросо беше наведено:

"ЕУ не е компетентна да решава за прашањето за македонското малцинство во Грција. За Комисијата се многу важни почитувањата на човековите права и слободи, но ЕУ не е

компетентна да го третира прашањето за идентитетот и за правата на малцинствата, нивната националност и враќањето на нивната сопственост во земјите-членки на Унијата".

По повод Светската средба на децата бегалци во Скопје, (јули) на која присуствуваа Македонци од Канада, САД, Австралија, од Полска, Чешка, Романија и Унгарија, како и гости од македонските организации од соседна Грција, Албанија и Бугарија, Архиепископот Охридски и Македонски Г.Г. Стефан, изјави:

"Егзодусот од пред 60 години е длабока и неизлечлива рана врз македонскиот национален и духовен организам. За жал, оние кои го извршија невиденото злосторство и денес продолжуваат да копаат по нашите рани.

Покровител на Средбата беше претседателот на Собранието, Трајко Вељаноски, кој во поздравниот говор истакна:

"28.000 деца на возраст од 2 до 14 години беа отргнати од преграчките на нивните родители и префрлени во повеќе источноевропски држави. Денес повеќето од нив живеат овде со нас, во нашата татковина, но не е мал бројот на оние кои живеат во САД, Канада, Австралија итн. Останува историскиот факт дека по сите овие страдања и борби за опстанок македонскиот народ излегува како победник, покажувајќи и докажувајќи дека навистина сме мала, но силна европска нација, со сопствен, препознатлив национален идентитет. Христијански е да се простува, човечки е да не се заборава, а цивилизациски е да се декларираме така како што сами се чувствуваме - Македонци".

Под мотото "60 години прогонство кое трае", во организација на Координативниот комитет, (мај), прогонетите Македонци од Егејскиот дел на Македонија, се собраа на манифестација во Сарај.

"Егејот е наша судбина. Таму нè чекаат духот и коските на нашите прадедовци кои и мртви се трн во очите на Атина, бидејќи се Македонци", истакна

Ташко Јованов од Координативниот комитет.

На собирот се обрати и премиерот Никола Груевски:

"Кога зборувам за нашата историја, моето чувство и намера најдобро ги опишуваат зборовите на некогашниот премиер на Израел, Ехуд Барак, кажани на Конференцијата за холокаустот во 2000 година. 'Иако простив, се заколнав да не заборавам ништо и да запомнам сè'. Грижата кон сопственото минато, незаборавањето е уште една одлика на цивилизираниот свет. И покрај сите неправди и недела кои ни беа сторени, христијански простивме... Го разбираам стравот на нашиот јужен сосед. Тоа не е страв од нас, од некакви наши претензии, тоа е страв од вистината".

СВЕТСКА СРЕДБА НА ДЕЦАТА БЕГАЛЦИ

РЕПУБЛИКА АЛБАНИЈА

ВРАЌАЊЕ НА МАКЕДОНСКИТЕ ТОПОНИМИ И МЕСТО ЗА МАКЕДОНЦИТЕ ВО АЛБАНСКИОТ ПАРЛАМЕНТ

Во Општина Пустец, Република Албанија, (декември), беше возобновен традиционалниот фолклорен фестивал Преспа 2008. На него присуствуваа амбасадорката на РМ во Тирана, Благородна Мингова Крепиева, градоначалникот на Општина Пустец, Едмонд Темелко, како и повеќе претставници од Република Македонија. Фестивалот на фолклорни групи од сите предели каде живеат Македонците во Албанија е проект кој дава непроценлив придонес во промовирањето на дијалогот и толеранцијата како клучни елементи за зачувување и за унапредување на културниот и духовниот идентитет на Македонците во соседна Албанија.

**ТРАДИЦИОНАЛЕН
МАКЕДОНСКИ
ФОЛКЛОРЕН ФЕСТИВАЛ**

Истиот месец Македонците од Мала Преспа, преку пратеникот од регионот Корча, Едмонд Спаху, до Собранието на Р Албанија поднесоа петиција за враќање на старото македонско име Пустец на Општината Ликенас. Петицијата на пратеникот Спаху му ја предаде градоначалникот на Општина Пустец, Едмонд Темелко. Името на Општина Пустец беше сменето во времето на Енвер Хоџа, во седумдесеттите години од минатиот век, кога беа сменети и имињата на повеќето села во Мала Преспа.

"За донесување закон за смена на името на општината потребно е двотретинско мнозинство од вкупниот број пратеници во Собранието. Петицијата ја поддржува Демократската партија на премиерот Сали Бериша, кој има мнозинство пратеници во Собранието. Но, исто така, потребни се гласовите на опозиционата Социјалистичка партија на Еди Рама", изјави заменик-градоначалникот на Општина Пустец, Васил Стерјовски.

**РЕЦИПРОЦИТЕТ ЗА ПРАВАТА НА
МАКЕДОНЦИТЕ ВО АЛБАНИЈА**

Во октомври, во оваа Општина беше промовирана книгата "Македонците во Викторија" од Ицо и Роберт Најдовски, посветена на Македонците во Австралија и во етничка Македонија. Тоа беше мотив Македонците од Албанија да проговорат за својата судбина, но и за зачувувањето на уставното име на Република Македонија.

"Ние го искажавме ставот, одржавме и мирен протест на кој потенциравме дека освен Македонија не постои друго име, како и да се прекинат било какви разговори по тоа прашање", изјави Едмонд Темелко, градоначалник на Пустец.

"Ниедна држава нема право да ѝ каже на друга држава како да се вика", изјави Виктор Фридман, балканист и сливист во САД.

"Правата кои ги имаат Македонците во Албанија немаат еднаков реципроцитет со правата кои ги имаат Албанците во Република Македонија", посочи Ицо Најдовски, иселеник од Австралија.

"Како што освоивме едно градоначалничко место, работиме на тоа да освоиме и парламентарно место, да внесеме наш претставник во албанскиот Парламент", вели Ефтим Митрески, Македонска Алијанса за Европска Интеграција.

РЕПУБЛИКА БУГАРИЈА

ПРОБЛЕМОТ НЕ Е ВО РЕГИСТРАЦИЈАТА НА ПАРТИЈАТА, ТУКУ ВО ПОСТОЕЊЕТО НА МАКЕДОНСКИОТ ИДЕНТИТЕТ

"Раководството на ОМО 'Илинден' Пирин, заради медиумска популарност, не сака организацијата да биде регистрирана како политичка партија. Бугарија ги исполни одлуките на Европскиот суд за човекови права. Имам впечаток дека можеби лидерите на ОМО 'Илинден' Пирин едноставно не сакаат да ја регистрираат, не сакаат да ги исполнат законските услови, законските одредби, за да бидат во центарот на медиумското внимание, бидејќи потоа нема да бидат интересни", изјави во Скопје, (декември), бугарскиот премиер Сергеј Станишев.

"Безобразно тврдеа дека ние сме виновни за тоа што не сме регистрирани. Ги исполнувавме сите услови секој пат, но државата постојано ги менува. Еве, гледаме сега има нов закон. Се менуваат и условите за регистрација. Не постои политичка волја во Бугарија да се регистрира нашата партија. Само едно правило има кое ние не сме го исполниле - да се откажеме од постоењето на македонското малцинство. Тоа е вистинскиот проблем. Тие не признаваат дека постои македонско малцинство во Бугарија или го негираат", вели Стојко Стојков, ОМО "Илинден" Пирин. Во јуни, Комитетот на министри ѝ наложи на Бугарија да го смени Законот за собирање и слободно изразување на мислење, со што на партијата на македонското малцинство во Бугарија, ОМО "Илинден" Пирин, ќе ѝ бидат овозможени јавни собири. Секретаријатот на Комитетот на министри побара од Бугарија да достави копија на новиот Закон за собирање и континуирано да доставува информација за развојот на ситуацијата околу овој Закон.

Со втората одлука овој Комитет побарал Бугарија да вложи напори да ја регистрира ОМО "Илинден" Пирин како политичка партија, согласно пресудите на Судот за човекови права во Стразбур.

"Тоа е чекор напред, и тоа сериозен чекор напред. Знаејќи ја упорноста на бугарските власти, мислам дека нема да доведе веднаш до регистрација. Тие ќе ги искористат сите можности кои им се на располагање за да го одолговлечат овој процес. Меѓутоа, мислам дека сè потесно ќе станува околу нив", изјави Стојко Стојков, ОМО "Илинден" Пирин.

**ПОЧЕСНА ГРАМОТА ЗА
ГОРГИЈА-ЏОРЏ АТАНАСОСКИ**

На седница на Централниот совет на партијата ОМО "Илинден" Пирин, која се одржа на 22 јуни, свечено му беше доделена почесна грамота на претседателот на Македонска Алијанса, Горгија-Џорџ Атанасоски. Грамотата беше доделена од почесниот претседател Стојан Георгиев, за посебните заслуги на г. Атанасоски во промоцијата на македонската кауза и борбата за остварување на правата на Македонците во Бугарија.

Претседателот на ОМО "Илинден", Јордан Иванов Кос-

тадинов, (мај), побара помош од македонските институции во борбата против асимилацијата на Македонците во Бугарија.

"Да им се даде отпор на тугите пропаганди, да се шират македонската историја и меѓународното право", порача Костадинов.

"Нема правда за членовите на ОМО 'Илинден' Пирин", потврди претседателот на бугарскиот Хелсиншки комитет, Красимир Канев, во врска со приведувањата и испрашувањето во полициски станици на членовите на ОМО "Илинден" Пирин за нивните врски со партијата.

"Сметаме дека се работи за акција која има цел да ги заплаши членовите на ОМО, а со која се кршат човековите права на Македонците во Пиринска Македонија", изјави Красимир Канев.

МАКЕДОНСКИ ЦЕНТАР ВО ГОРА

"Сакаме образование на мајчин јазик, сакаме нашиот македонски јазик да биде службен во општинската администрација. Сакаме да изградиме сопствени културни установи заради заштита и афирмација на нашиот автономен македонски јазик, културен идентитет и мултиетничко Косово", истакна Исмаил Бојда, претседател на Сојузот на Македонците со исламска вероисповед, по повод отворањето на Канцеларијата на Македонската горанска заедница во Брод на Косово.

МАКЕДОНЦИТЕ ВО СВЕТОТ

ДА СЕ ПРЕКИНЕ ВЕКОВНАТА АНТИМАКЕДОНСКА КАМПАЊА

"Никој не може и нема право да ни го смени името. Ние, Македонците, нема да умреме, нема да се изгубиме, ќе нè има сè повеќе и повеќе, секој ден ќе ја кажуваме вистината за Македонија", беше пораката на Лидија Павлески Нешковски од организацијата "Поткрепете ја Македонија" (функционира во рамките на Организацијата "Обединети Македонци"), која поведе иницијатива за собирање потписи и нивно доставување до австралискиот Парламент, од кој ќе побараат признавање на Република Македонија под уставното име.

ПРОТЕСТ ВО МЕЛБУРН

Во мај повеќе од 30.000 македонски иселеници протестираа пред Парламентот на Викторија, Австралија, за поддршка на уставното име на Република Македонија. На протестот, под мотото "Македонија! Македонци! Засекогаш!" беше прочитана Резолуцијата составена од десет точки. Во неа се бара повлекување на дискриминаторската директива донесена во 1994 г., во која Австралија донесе одлука македонскиот идентитет да го именува како славомакедонски, Обединетите нации да ја признаат земјата под уставното име, македонската Влада да ги прекине преговорите со Грција за името, НАТО да ѝ даде покана на Македонија за членство, а Грција и Бугарија да ја прекинат вековната антимакедонска кампања.

ХУНЗИТЕ ВО МАКЕДОНИЈА

Во својата прататковина – Македонија престојуваше делегација на Хунзите, потомци на Александар Македонски.

"Многумина ме прашаа каква е вашата врска со Македонците, односно со Александар Македонски? Јас им одговорив дека тоа е нашиот идентитет, ние сме потомци на Александар Македонски и тоа не може да се измени. Сега кога го видовме вашиот живот, вашите свадби, селата, градовите, вашите цркви, вашите фестивали, навистина веќе знаеме дека ние сме Македонци, без разлика дали сме во Хунза, Пакистан, Македонија, САД, Јапонија или било каде, ние сите сме истите тие Македонци", истакна принцот Мир Газанфар Али Кан.

ОСУМ ЗНАМИЊА
ЗА 8 СЕПТЕМВРИ

Македонската дијаспора, во јули, почна лобирање за почитување на правата на македонското малцинство во соседните држави, особено во Грција. Нејзини претставници, како и претставници од децата бегалци биле во посета на

150 американски конгресмени кои ветице поддршка.

"Повеќето од тие конгресмени, сенатори, ни дадоа потврда дека нема да го поддржат грчкиот став и евентуално ќе поддржат група на пријателство во Конгресот, што е во процедура на формирање", изјави Методија Колоски, Обединета македонска дијаспора.

Во декември, Трајче Атанасовски стана прв Македонец избран за градоначалник на Општина Бримбанк, во државата Викторија, во Австралија. Неговиот избор е од големо значење за тамошната македонска заедница и императив и во иднина Македонците да се вклучуваат во политичкиот живот на Австралија. На тој начин ќе имаат поголемо влијание за македонските работи кај австралиските власти.

По повод Денот на независноста на Република Македонија, Македонската заедница од Викторија, на градскиот плоштад во Мелбурн подигна 8 македонски државни знамиња за да се веат на високите јарболи заедно со австралиското знаме. Настанот има историско значење затоа што прв пат во Австралија се подигнува официјално македонското знаме на официјално место.

МАКЕДОНЕЦ
ГРАДОНАЧАЛНИК
ВО ВИКТОРИЈА